

A káposztafalvi gótikus templom

2009 november 01. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmen kívül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Ez év elején jártunk már a történelmi Magyarország legrégebb önkormányzatának tekinthető szepességi lándzsás vitézek földjén: a Magas-Tátra déli lábánál fekvő Bethlenfalva reneszánsz várkastélyának bemutatásakor szövegtünk a tatárjárás előtt alapított és egészen 1803-ig fennállt Hernád-völgyi szabad királyi határőrfalvak önálló székéről, a Sedes superior nobilium X Lanceatorum comitatus Scepuiensisről is. IV. Béla király 1243-ban kelt oklevelében már megerősítette az északi gyepőket védelmező fegyveresek korábban szerzett eljogait, amely kiterjedt a tíz kis falu által alkotott nemesi székre.

A Lőcsétől és Iglóától majdnem egyenlő távolságra lévő, 548 méter tengerszint feletti magasságban fekvő, ma 1400 szlovák lakosú Káposztafalu (Hrabusice) hajdan egyike volt a szabad lándzsások községeinek. Az északi országkapu – a Krakkó és Szilézia felé vezető út –, illetve a Rozsnyó felől érkező királyi nagy út (Via magna) találkozási pontjánál már az Árpádok korában jelentőssé vált e kis irtványtelepülés. A tatárjáráskor a közeli Létán-hegyre menekült a Szepesség többnyire német ajkú népessége, az ennek emlékére Menedékkőnek, Lapis refugiinek elnevezett helyen alapított karthauzi kolostor közelsége is hatott az 1260-ban Kapsdorf néven említett falu fejlődésére. 1496-ban Zápolya István nádor, szepesi gróf vásártartási joggal ruházta fel, később (1638-ban) még serfőzési kiváltságot is nyert az akkori uralkodótól.

Temploma már a XIII–XIV. században is létezett, de most látható formájában az 1400-as évek végén épült. Nyugati tornyán az ikerablakok még román koriak, hajójához már sokszögzáródású szentély járul, külső támpillérei a csúcsíves, kőbordás boltozat oldalnyomását hivatottak hárítani. A XV. század végéről származó nagyszámú építészeti részlet együttesen sem vetekszik azonban a hajó északi oldalához kapcsolódó kápolna szépségével és művészettörténeti jelentőségével. A hibátlan arányú, két boltszakaszos, tisztán gótikus kápolna 1500 körül épült Szent Borbála tiszteletére. A templom patrónusa, Szent Lőrinc emlékét az 1516 és 1520 között készült szárnyas főoltár teszi, képtábláin megidézve a vértanú mártíromságának rémisztő jeleneteit; a kápolna faragott Borbála-oltárát azonban méltán nevezhetjük „világszámnak”, hiszen a híres Pál mester keze munkája. A lőcsei Szent Jakab-templom 16 és fél méter magas főoltára és tucatnyi más gótikus szoborremek világhírű alkotójának az 1510-es évtizedben temérdek munkája mellett jutott ideje a káposztafalvi plébániatemplom feldíszítésére is e tüneményes Szent Borbála-oltárral.

1676-ban a kurucok elfoglalták a települést, a hadakozás megrongálta a templomot is. A XVIII–XIX. század folyamán a németek kisebbségbe szorultak a tótokkal szemben, majd a XX. század derekának tragédiája végképp elsodorította az alapító századok kései utódait. A mai szlovák állam igyekszik rendben tartani a középkori emlékeket, ám a képen látható modern világítótest is jól mutatja a régmúlt és a jelenkor nem éppen harmonikus kapcsolatát.

Ludwig emil, mno.hu

Ajánló

